

ВІДГУК
офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Черкасова Володимира Федоровича
на дисертацію Ху Ює «Підготовка майбутніх учителів
образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами
продуктивних технологій», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії
зі спеціальності 015 – Професійна освіта

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Інтеграція вищої освіти України в світове освітнє товариство потребує нових підходів стосовно професійно-педагогічної підготовки фахівців мистецької освіти. У результаті цього виникає нагальна потреба в формуванні дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, які не лише готові реалізувати себе у мобільному світі та реформувати вітчизняну систему освіти, але й зобов'язані мотивувати молодь до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій. З огляду на сказане, дослідження процесу професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій є актуальним і своєчасним.

2. Наукова новизна отриманих результатів дослідження

Характеризуючи наукову новизну виконаного дослідження, слід відзначити, що Ху Ює вперше розкрито сутність і компонентну структуру феномена «підготовленість майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності». Позитивним у роботі, на нашу думку, є те, що автором дисертації удосконалено змістові характеристики поняттєво-категоріального апарату дослідження, уточнено сутність понять «дизайн», «дизайнерська діяльність», «продуктивні технології».

Вельми цінним є те, що дисертанткою розроблено критерії та їхні

майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій.

Зазначимо, що матеріали дослідження можуть бути використані в процесі розробки нових навчальних програм та навчально-методичних посібників, при оновленні змісту фахових дисциплін у закладах вищої освіти мистецького спрямування.

4. Повнота викладення матеріалу дисертації в публікаціях

Основні теоретичні положення та результати дослідження висвітлено в 6 публікаціях, із них: 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у науковому періодичному виданні інших країн (Польща); 2 статті апробаційного характеру.

У наукових публікаціях презентовано основні положення дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, практичне значення та подані до захисту. Роботи дисертантки пройшли незалежну апробацію на міжнародних конференціях і науково-практичних семінарах.

5. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Сформульовані Ху Ює наукові положення, висновки й пропозиції дисертаційного дослідження є аргументованими та змістовними. Достовірність наукових положень сформульованих у дослідженні підтверджується презентованими й опрацьованими першоджерелами, що доводить належний рівень вивчення стану проблеми. Зміст, результати здійсненого дослідження та висновки повністю відбивають основні положення дисертації.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний

показники, які уможливлюють визначення рівнів підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій.

Наукову цінність представляє обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій, з-поміж яких дисертантка пропонує: інтеграційну спрямованість фахових дисциплін на залучення майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності; створення розвивального інформаційно-продуктивного середовища у процесі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності; стимулювання творчої активності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання продуктивних технологій у процесі дизайнерської діяльності.

Заслуговує схвалення розроблена автором дисертації структурно-функціональна модель підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій.

3. Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в роботі розроблено та апробовано діагностувальну й експериментальну методику підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій. Важливим є те, що авторка дисертації розробила програму елективного курсу «Мистецтво дизайну», (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (образотворче мистецтво) та презентувала його методичне забезпечення. До того ж в процесі проведення дослідно-експериментальної роботи дисертанткою запропоновано диспути, дискусії, прес-конференції, конкурси, майстер-класи, професійно спрямовані рольові та ділові ігри і вправи, комплекс педагогічних ситуацій і задач, спрямованих на підготовку

університет», Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Мукачівського державного університету.

Дослідження виконано відповідно до наукової теми кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Тему дисертації затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 5 від 28.12.2017 р.).

6. Структура та зміст дисертації, її відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел до кожного розділу, змістовними додатками, що відповідає вимогам стосовно дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Зміст кожного розділу підпорядковано меті та завданням дослідження, а підсумками є наукові висновки.

У першому розділі – «Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій» дисертантка на основі аналізу першоджерел вітчизняних та зарубіжних науковців обґрунтовує сутність ключових понять наукового дослідження, а саме: «дизайн» та «дизайнерська діяльність». Що стосується першого визначення, то авторка приходить до висновку, що дизайн «є різновидом художньої творчості, функційне ядро якого міститься у площині синтезування мистецьких практик; дизайн як наукова категорія уналежнює методологію фронтальної, тривимірної, глибинно-просторової композиції, теорію естетичного формотворення промислових виробів та практику художнього оформлення предметно-просторового середовища;

дизайн продукує ергономічні технічні форми, оптимальні колірні рішення за законами краси та технічної естетики». Дизайнерську діяльність Ху Юе визначає як спосіб «організації предметно-просторового середовища на засадах «технічної естетики» та художньо-проектної конструктивної творчості; забезпечується орієнтацією на творче вирішення професійних завдань; базується на креативності та творчому потенціалі фахівця, його здатності усвідомлювати себе суб'єктом мистецького впливу та провідником загальнокультурних та національних цінностей».

Варто зазначити, що досліджуючи зміст та структуру дизайнерської діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва заслуговують позитивної оцінки обрані авторкою визначення понять «підготовка», «професійна підготовка», «фахова підготовка вчителя образотворчого мистецтва» та «образотворча підготовка вчителя образотворчого мистецтва». Визначаючи сутність та функціональне значення підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності Ху Юе виділяє й обґрунтовує структурні компоненти, до яких відносяться: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-технологічний, креативний та оцінно-рефлексійний.

Виважено дисертантка підходить і до визначення сутності феномена «продуктивні технології». На основі аналізу психолого-педагогічної літератури виявлено сутність понять «продуктивність», «продуктивне навчання», «продуктивні технології». Останнє Ху Юе інтерпретує як «технології отримання конкретного продукту в результаті предметної діяльності студентів згідно із загальними вимогами, що покращує організацію мотивованого, самостійного практично орієнтованого навчання, актуалізує діяльнісний підхід до навчання, формує у студентів уміння утверджувати себе через постійну продуктивну діяльність, орієнтує на практичне отримання успіхів».

У другому розділі – «Критеріальний підхід у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій» дисертанткою досліджено стан підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій у сучасних ЗВО. В експерименті взяло участь 262 студента художньо-графічного факультету спеціальності «Середня освіта (Образотворче мистецтво)». Дисертанткою розроблено систему критеріїв, показників та методів діагностики якості навчальних досягнень у дизайнерській діяльності, яка забезпечується через упровадження розробленої моделі навчання дизайнерських дисциплін у процесі фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

На основі узагальнення кількісних та якісних показників стану підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності, отриманих на констатувальному етапі, Ху Ює робить висновок про те, що у майбутніх учителів образотворчого мистецтва переважають загальнопрофесійні та спеціальні художньо-технологічні ознаки підготовленості.

До незаперечних переваг дисертаційного дослідження варто віднести обґрунтовані педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій, а саме: інтеграційна спрямованість фахових дисциплін на залучення майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності; створення розвивального інформаційно-продуктивного середовища у процесі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності; стимулювання творчої активності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання продуктивних технологій у процесі дизайнерської діяльності.

У третьому розділі – «Експериментальна робота із формування підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до

дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій» наукову цінність має розроблена автором модель та експериментальна методика підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій, що містить такі блоки: цільовий, змістовий, результативний. З метою формування підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій дисертанткою розроблено структурно-функціональну модель, що передбачає реалізацію наступних етапів: ціннісно-орієнтаційного, змістовно-діяльнісного та коригувально-творчого. Цінним є те, що запропонована авторкою дисертаційного дослідження методика впровадження продуктивних технологій у процес дизайнерської підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва передбачає використання комплексу дисциплін дизайнерської, технологічної, психолого-педагогічної та методичної підготовки, а також дизайн-орієнтованих завдань, проектів та кейсів.

Узагальнення даних формувального етапу експерименту засвідчили позитивну динаміку стосовно формування підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності у респондентів експериментальної групи, у порівнянні із контрольною. Так, в експериментальній групі кількість студентів із високим рівнем сформованості дизайн-підготовки зросла на 21,8%, а кількість студентів із середнім рівнем сформованості зросла на 3,12%. Разом з тим, кількість студентів експериментальної групи з низьким рівнем сформованості дизайнерської діяльності зменшилася на 25%.

Отже, на підставі вивчення дисертаційного дослідження Ху Ює можна стверджувати, що найбільш істотні його результати полягають у цілісному аналізі стану дослідженості проблеми, уточненні ключових понять дослідження, визначенні критеріїв, показників та рівнів підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності

засобами продуктивних технологій, презентація структурно-функціональної моделі та розробці й запровадженні педагогічних умов спрямованих на підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій.

Таким чином, дисертація Ху Ює вважається цілісним науковим дослідженням із дотриманням вимог МОН України.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Водночас, попри позитивну оцінку роботи висловимо певні зауваження чи, можливо, дещо інший погляд на окремі положення дисертації.

1. У першому розділі дисертації доцільно було б більш конкретніше обґрунтувати методологічні засади дослідження, так як це вимагає практика підготовки дисертаційних досліджень на присудження наукового ступеня доктора філософії.

2. Робота тільки б виграла, якщо б дисертантка довела роль самостійної роботи щодо підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій в період проходження педагогічної практики.

3. Аналіз професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій був би більш переконливим, якби Ху Ює проаналізувала європейський досвід підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності.

4. На нашу думку, висновки до другого розділу занадто стислі (1 сторінка). Варто було б більш детальноше схарактеризувати основні положення кожного параграфу.

5. Текст дисертаційної роботи оформлено відповідно до встановлених вимог, проте робота не позбавлена технічних огріхів (огріхи друку).

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів

Отже, дисертаційна робота «Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до дизайнерської діяльності засобами продуктивних технологій» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне і прикладне значення для розвитку педагогічної науки дослідженням, що відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» (зі змінами), Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167), а її автор Ху Ює заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта.

Офіційний опонент: доктор педагогічних наук,
професор кафедри мистецької освіти
Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

Володимир ЧЕРКАСОВ

Підпис Черкасова В. Ф. затверджую
Т.в.о. проректора з наукової роботи

Лілія КЛОЧЕК

